BILDANDE AV NATURRESERVATET BJÖRNBERGSBRANTEN I BODENS KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, skall utgöra naturreservatet Björnbergsbranten.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 4) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. I enlighet med 2 § ovannämnda förordning ska länsstyrelsen vara förvaltare av naturreservatet.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

SYFTE

Syftet med reservatet är att bevara områdets höga naturskogsvärden och opåverkade karaktär. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden samt den värdefulla naturmiljön i området och ge förutsättningar för de ingående ekosystemen att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska reservatet ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.

- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Området lämnas till fri utveckling med möjlighet till avveckling av främmande trädslag samt naturvårdsbränning och/eller stängsling efter särskild utredning. I utvecklingsmarker kan även andra åtgärder genomföras.
- Trädfällning och påverkan på markskiktet undviks vid alla typer av åtgärder, med undantag för avveckling av främmande trädslag.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn:	Björnbergsbranten
Kommun:	Boden
Lägesbeskrivning:	13 km NO om Harads
Area:	193 ha
Fastigheter och ägare:	Svanisträsk 2:1 (del av) Sveaskog
Sameby:	Sirges, Jåhkågasska, Udtja och Tuorpon

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk.
2. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller tillvarata vindfällen.
3. På annat sätt än vad som anges under punkterna 1 och 2 skada eller förändra mark eller vegetation , t.ex. genom att borra, anordna upplag, gräva, schakta eller dumpa.
4. Anlägga väg eller led.
5. Anlägga ledningar i luft och mark.
6. Inplantera växt- eller djurart.
7. Släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsämnen på land.
8. Framföra motordrivna fordon.
9. Sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

10. Utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning.
11. Uppföra älgtorn.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.
2. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för underhåll av befintliga byggnader, vägar eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen. Exempel på sådana åtgärder är byte av vägtrummor, dikesrensning samt breddning/trädsäkring av kraftledningar.
3. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen (1971:437). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd.
4. Vid uttransport av fälld älg eller björn får terrängskoter, t ex fyrhjuling, användas. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
5. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
6. I de fall totalförsvaret har intressen (anläggningar och/eller planerade grupperingsplatser) inom reservatet får tillsyn och skyddsarbetsuppgifter utföras utan hinder av föreskrifterna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. Utmärkning av reservatet
2. Uppsättning och underhåll av informationstavla
3. Naturvårdsbränning efter särskild utredning.
4. Utförande av restaureringsåtgärder av engångskaraktär, exempelvis stängsling av ungskog eller avveckling av främmande trädslag.
5. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.
6. Tillgängliggörande av reservatet för besökare, tex genom anläggande och underhåll av parkeringsplats, stigar, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
2. Skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar.

3. Fånga, skada, eller döda ryggradsdjur. Insamla ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt.
4. Insamla ryggradslösa djur.
5. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, rista, gräva eller måla.
6. Skräpa ner
7. Göra upp en eld som är större än cirka 0,5 meter i diameter.
8. Framföra motordrivna fordon.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt C:

1. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
2. I reservatet är det utan hinder av föreskrifterna tillåtet att jaga och fiska i enlighet med gällande lagstiftning.
3. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.

FÖRESKRIFTERNAS IKRAFTTRÄDANDE

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag de publicerades i länets författningssamling. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB gäller omedelbart.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Area:	193 ha
Naturtyper:	Skogsmark ca 187 ha, varav produktiv skog ca 178 ha Myr ca 6 ha

Reservatet ligger i Bodens kommun, cirka 13 kilometer nordost om Harads. Det består av östra delen av Björnberget som höjer sig 355 meter över havet. Berget är brant längs denna sida och höjdskillnaden från foten av berget upp till toppen är cirka 200 meter. Björnberget är ett typiskt landhöjningsberg som sticker upp över Högsta kustlinjen. De lägsta delarna av bergets sluttningar är påverkade av svallning medan toppen är osvallad. Att reservatet ligger väster om andra uppstickande höjder gör att svallningen har varit svag och därför har inte någon riktig kalott bildats. Däremot är terrängen blockrik under högsta kustlinjen medan ovan denna linje är marken plan och endast enstaka block sticker upp. Berggrunden består av granit.

Skogen i området är tall- och blandskog som bitvis har rika inslag av lövträd. Det är en äldre, naturlig brandsuccessionsskog med gott om överståndare av tall, gran och björk. Markvegetationen är mestadels av en frisk blåbärs- eller lingontyp. I reservatet hittas

både glesa tallhedar med rejäla tallar och stamtäta tallbestånd som har uppkommit efter brand, så kallad *stavaskog*. Det finns även fuktstråk där granen är det dominerande trädslaget. De äldsta tallarna bedöms vara 400-500 år gamla, men de flesta tallöverståndare är liksom de äldsta granarna runt 200 år gamla. På de tallar som är cirka 200 år finns ofta ett brandljud, medan de som är äldre har två stycken. Ett av brandljuden visar att det brann cirka år 1870 i området. Det förekommer brandljud även på granar och björkar. I reservatet finns det överlag gott om död ved, både stående och liggande i alla nedbrytningsstadier. Självgallring och snöbrott är den vanligaste anledningen till att den döda veden bildas.

Några av de arter som har hittats i området är svamparna tallticka och doftticka. Dofttickan har en karakteristisk doft av anis och växer i stort sett bara på gamla levande sälgar. Svampen visar på skog med höga naturvärden som även hyser många andra arter som främst hittas i skog med lång kontinuitet.

I mitten av reservatet i den brantaste delen är det svårt att ta sig fram på grund av att marken är blockrik. Skogen domineras av tall med ett rikligt inslag av lövträd. Gran växer längst ned i branten och tallarna finns i minst tre generationer, från 100 år och uppåt. Det finns gott om död ved i området. Liknande skog växer längre västerut om detta område men med ett större inslag av skogstypen lövbränna. Vid myren i östra delen av Björnbergsbranten växer det gransumpskog. Det finns inslag av både tall och björk samt någon enstaka asp. Överlag är träden gamla men småväxta. Även här finns det god tillgång på död ved.

I södra delen av reservatet finns det tallskog med gott om gran samt vårt- och glasbjörk. Även trädslagen asp och sälg förekommer i området. Det har tidigare brunnit och brandspår kan ses både som kolade högstubbar och som brandljud. Beståndet är i huvudsak enskiktat fast i vissa delar finns det underväxt av gran. Trädslagens fördelning varierar i området vilket beror på produktionsgradienten i sluttningen och att det finns inslag av fuktstråk. Det finns tallhedar, både öppnare och av stavakaraktär medan gran och löv växer främst längst ned i sluttningen samt i fuktigare partier. Det är gott om död ved, både stående och liggande i alla nedbrytningsstadier. Beståndet är svagt påverkat av skogsbruk då det finns stubbar från gamla dimensionsavverkningar. Det som är klassat som utvecklingsmarker består av tallhedar som det har skett selektiv avverkning i. Naturvärden som död ved, gamla träd och lövinslag är lägre här än för övriga delar av reservatet, därför ska det få ske fri utveckling i dessa marker för att de ska återfå naturskogskaraktär. I den lilla branten i söder, direkt nedanför topplatån står det stavatallskog med 200-åriga överståndare. Denna del är i huvudsak orörd bortsett för viss avverkning av överståndare.

Länsstyrelsens bedömning

Björnbergets skogar karaktäriseras av en naturlig, talldominerad brandsuccession med gott om gamla överståndare av tall, gran och björk. Sammantaget gör död ved, förekomsten av gamla överståndare och naturliga beståndsstrukturer att området har stora naturvärden. Skogsavverkningar och annan exploatering skulle innebära att

områdets naturvärden förstörs. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av delmål 1 *Långsiktigt skydd av skogsmark* i miljökvalitetsmålet *Levande skogar*.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § MB, bedömer länsstyrelsen att den inskränkning i den enskildes rätt att använda mark och vatten som beslutet innebär, inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer länsstyrelsen att den föreslagna ordningsföreskriften enligt 7 kap 30 § MB innebär så begränsade konsekvenser, såväl kostnadsmässiga som i övrigt att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

ÄRENDETS BEREDNING

De höga naturvärdena inom naturreservatet Björnbergsbranten uppmärksammades i samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar som länsstyrelsen och Naturvårdsverket genomförde under åren 2003-2005. Inventeringen gjordes på uppdrag av regeringen och redovisades i Naturvårdsverkets rapporter 5339, 5344, 5345 och 5473. För Norrbottens län redovisades totalt 432 områden som skyddsvärda.

Under 2005 slöts en överenskommelse mellan Naturvårdsverket, Sveaskog och länsstyrelserna i Norrbotten respektive Västerbotten, om hur de skyddsvärda områdena från inventeringen skulle bevaras långsiktigt. Överenskommelsen redovisades i en rapport (Naturvårdsverket, rapport 5498) där 168 områden i Norrbottens län pekades ut som blivande naturreservat. Naturreservatet Björnbergsbranten är ett av dessa områden.

Naturvårdsverket och Sveaskog AB träffade den 13 juni 2008 en överenskommelse om formellt skydd av 431 särskilt värdefulla naturskogsområden i hela landet. Denna innebär att områdena, på i överenskommelsen angivna villkor, kan avsättas som naturreservat utan krav på ekonomisk ersättning till Sveaskog. För länets del omfattas de områden som redovisats som naturreservat i Naturvårdsverkets rapport 5498.

Beslutet har föregåtts av samråd med Bodens kommun som inte har inkommit med svar.

Förslaget har också remitterats till Försvarsmakten, SGU och Skogsstyrelsen. De har angett att de inte har något att erinra mot förslaget. I sitt yttrande har SGU även gett

värdefull information om berggrunden och jordartsgeologin i området, något som har arbetats in i beskrivningen av området.

Markägaren Sveaskog har getts tillfälle att yttra sig över förslaget. Sveaskog är positiv till reservatsbildningen men anger i sitt yttrande att mer utrymme bör lämnas i beslut och skötselplan för naturvårdande skötsel av naturreservatet samt en snabbare revidering av skötselplanen. Sveaskog har även föreslagit aktiv bränning som skötselåtgärd i reservaten. De framför synpunkter mot undantaget som rör underhåll av befintlig väg. Sveaskogs anser att byte av vägtrummor och dikesrensningar bör räknas som normalt vägunderhåll utan samrådsplikt.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet och skötselplanen redan ger tillräckliga möjligheter för naturvårdande skötsel. Att fri utveckling ska råda i de delar som har högsta skogliga naturvärden ligger även i linje med Naturvårdsverkets riktlinjer. Länsstyrelsen finner därför inte skäl att förändra beslutet med anledning av Sveaskogs synpunkter. Länsstyrelsen har inte haft möjlighet att utreda vilka områden som kan vara lämpliga för bränning men planerar att ta fram en övergripande brandstrategi för länets naturreservat. Skötselplanerna kommer därefter att revideras för de reservat där bränning eller andra aktiva skötselåtgärder aktualiseras.

När det gäller föreskriften om samråd innan underhåll av befintlig väg vill Länsstyrelsen tydliggöra att samrådsplikten med nuvarande skrivning omfattar färre åtgärder jämfört med tidigare. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att samråd sker för att minimera risken att naturmiljön skadas längs de vägsträckor som går genom naturreservatet.

Sirges sameby har förelagts att yttra sig över förslaget. Samebyn tillstyrker förslaget.

Jåhkågaska tjiellde sameby tillstyrker förslaget under förutsättning att punkt 3 till undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A ändras till att den samiska rätten i området ska gälla fullt ut utan hinder av reservatsföreskrifterna.

Länsstyrelsen har i föreskrifterna beaktat att renskötsel bedrivs inom området genom att meddela undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A för renskötsel som utövas i enlighet med rennäringslagen och finner inte skäl att förändra föreskrifterna i beslutet.

Udtja och Tuorpon samebyar har förelagts att yttra sig över förslaget. Inget svar har inkommit.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen (Miljödepartementet) enligt bilaga 3.

DE SOM DELTAGIT I LÄNSSTYRELSENS BESLUT

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Per-Ola Eriksson, efter föredragning av naturvårdshandläggare Mary Holmgren. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefen för naturvårdsenheten Ronny Edin och länsassessor Lisette Apelqvist deltagit.

Per-Ola Eriksson

Mary Holmgren

Bilagor:

1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

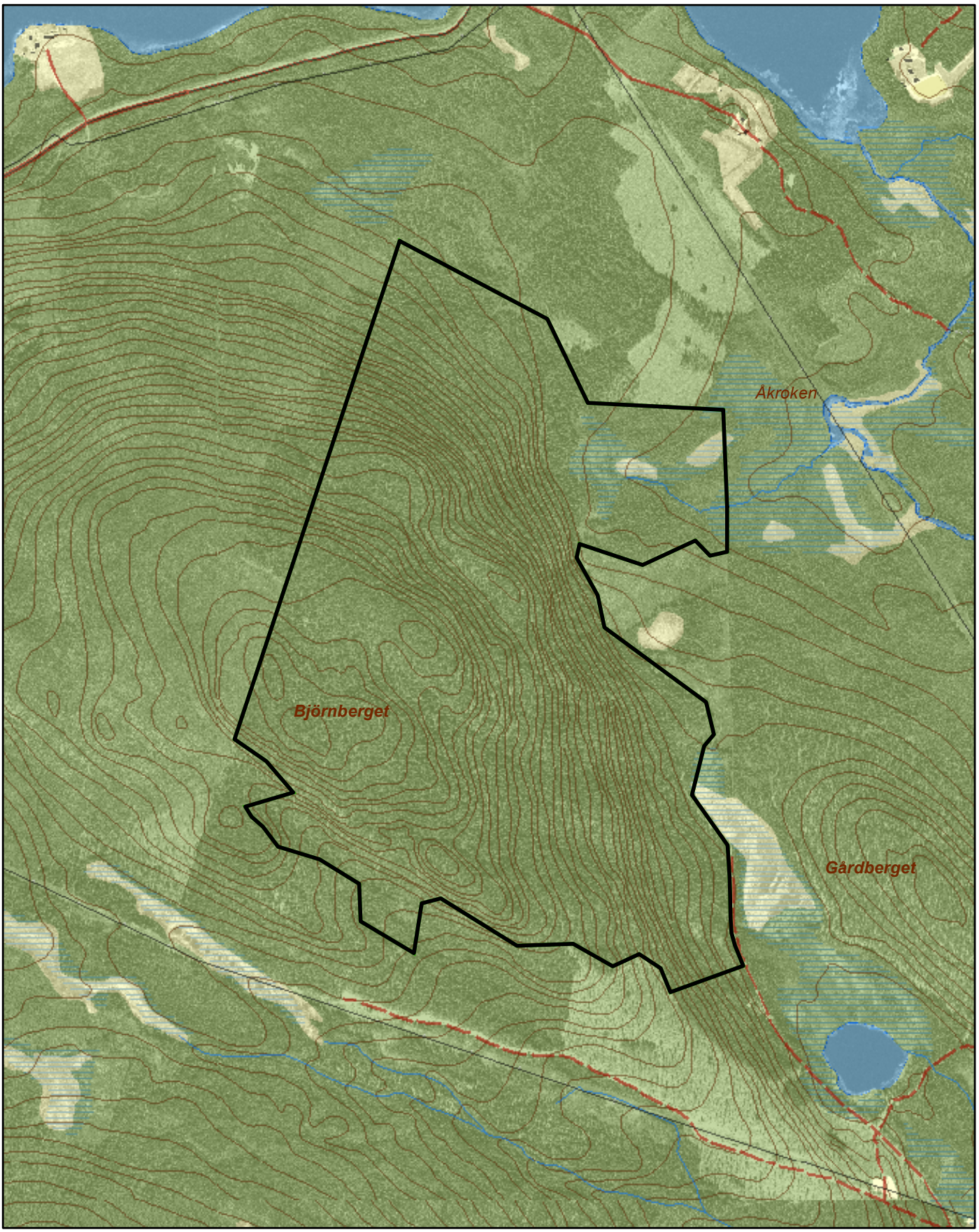
Länsstyrelsen
Norrbotten

511-4446-10 NR2014821 Bilaga 1

Naturreservatet Björnbergsbranten

Area 193 ha

Skala 1:15 000

© Copyright Lantmäteriet 2011. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

Gräns för naturreservatet

0 250 500 750 1 000 Meter

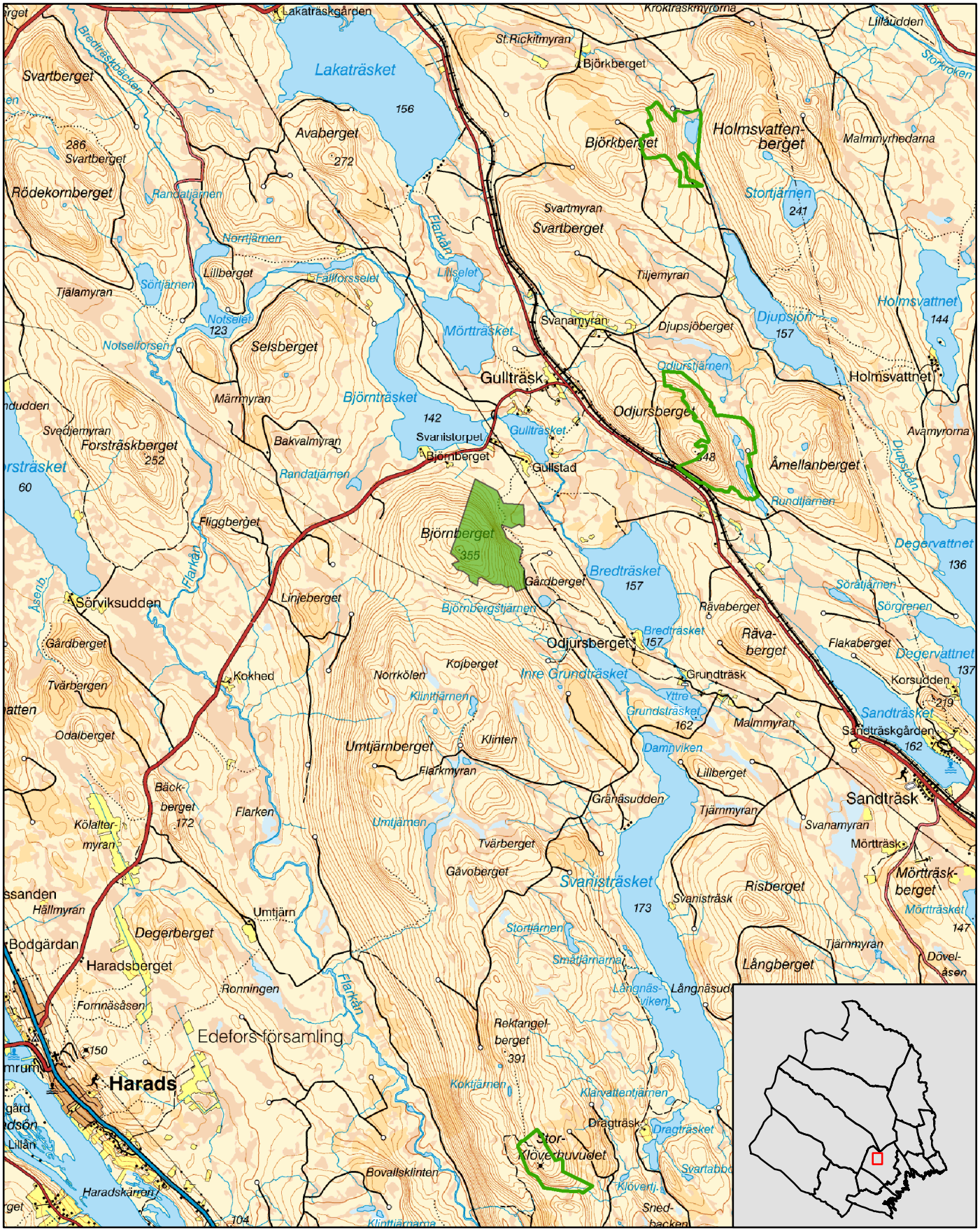
N

Länsstyrelsen
Norrbotten

Naturreservatet Björnbergsbranten

Bodens kommun

Skala 1:100 000

© Copyright Lantmäteriet 2011. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

Naturreservatet Björnbergsbranten

Andra naturreservat

0 1 2 3 4 5 Kilometer

N

Länsstyrelsen
Norrbotten

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut ska Ni skriva till

Regeringen, Miljödepartementet. Ni ska skicka eller lämna in Ert överklagande till

Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 LULEÅ

För att Ert överklagande ska kunna prövas måste överklagandet ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet. Länsstyrelsen skickar därefter överklagandet till Regeringen, Miljödepartementet.

Ni ska i Ert överklagande ange

* vilket beslut Ni överklagar (ärendets diarienummer och beslutsdag),
* hur Ni vill att beslutet ska ändras och varför,
* Ert namn, postadress och telefonnummer.

Ni ska underteckna Ert överklagande. Om Ni anlitar ombud kan istället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt bifogas.

Om Ni behöver ytterligare upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, telefon 0920 – 960 00.

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BJÖRNBERGSBRANTEN I BODENS KOMMUN

ALLMÄNT OM PLANEN

Naturreservatets syfte ska vara styrande för reservatets långsiktiga vård och förvaltning.

Områdets avgränsning redovisas i bilaga A.

Beskrivning och uppgifter om naturreservatet finns i beslutet 511-4446-10.

Denna skötselplan ska ses över inom en tioårsperiod och vid behov revideras.

SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med reservatet är att bevara områdets höga naturskogsvärden och opåverkade karaktär. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden samt den värdefulla naturmiljön i området och ge förutsättningar för de ingående ekosystemen att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska reservatet även ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Området lämnas till fri utveckling med möjlighet till avveckling av främmande trädslag samt naturvårdsbränning och/eller stängsling efter särskild utredning. I utvecklingsmarker kan även andra åtgärder genomföras.
- Trädfällning och påverkan på markskiktet undviks vid alla typer av åtgärder, med undantag för avveckling av främmande trädslag.

BEVARANDEMÅL

Skog

i) Värdekärna

Skogsbestånden ska genom intern dynamik och andra naturliga processer fortsätta att utvecklas fritt.

ii) Utvecklingsmarker

Eventuella skötselåtgärder i områdets utvecklingsmarker bör utredas och tas upp vid en revidering av skötselplanen. Tillsvidare ska dessa områden fortsätta att utvecklas fritt i riktning mot naturskog.

Våtmarker

Våtmarkernas naturliga hydrologi och vegetation skall bevaras och endast förändras genom naturliga processer.

Brand

På grund av områdets storlek samt brandpräglade karaktär bör spontant uppkommen brand få löpa fritt så långt det är möjligt. Brandbekämpning ska främst ske för att förhindra spridning utanför reservatet. Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och naturliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp så som fällning av träd eller anläggande av mineralgator bör undvikas.

GRÄNSER

Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar och snarast efter att naturreservatet har beslutats.

Kontroll av gränsmarkeringar och rågångar ska göras minst vart tionde år.

FRILUFTSLIV OCH INFORMATION

Informationstavlor med föreskrifter sätts upp på lämplig plats vid reservatet. Förslagsvis på plats som markerats på kartan i bilaga A.

Aktuell information om naturreservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.

Stig

Det finns en stig i området, se bilaga A. Länsstyrelsen bör utreda vilket behov som finns av att underhålla den. Ifall att den ska underhållas ska den exakta sträckningen mätas in. Om stigen bedöms vara i dåligt skick ska detta åtgärdas.

SAMMANFATTNING AV PRIORITERADE ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	**När**
Information på länsstyrelsens hemsida	Snarast efter att reservatet har beslutats
Utmärkning av reservatsgränsen	Snarast efter att reservatet har beslutats
Informationsskylt vid reservatet	Snarast efter att reservatet har beslutats
Utreda skick på stig	Snarast efter att reservatet har beslutats
Översyn och eventuellt revidering av skötselplan	Senast 2021
Uppföljning av gränsmarkering	Minst vart tionde år
Underhåll av gränsmarkering	Vid behov

Bilaga:

A. Karta

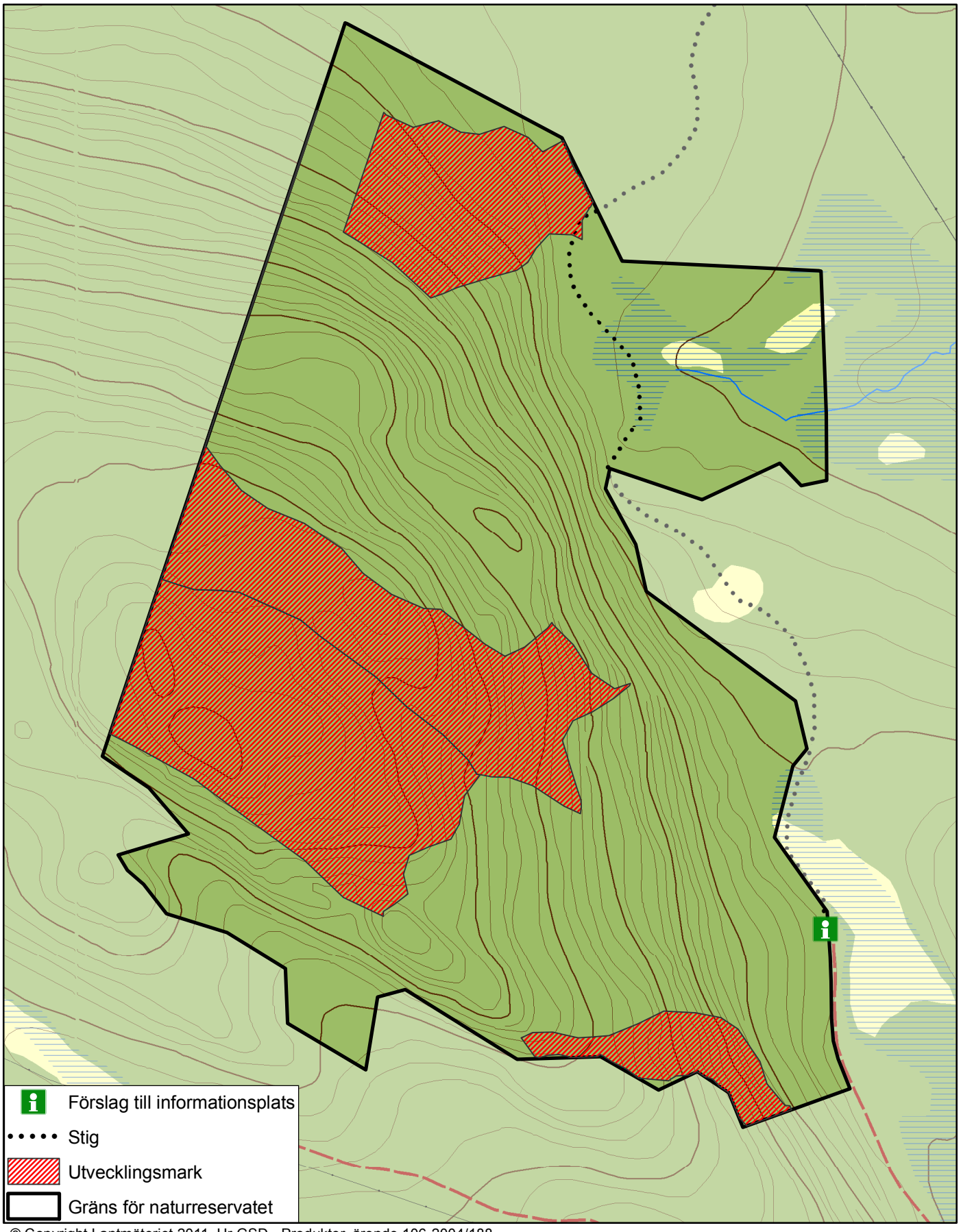
Länsstyrelsen
Norrbotten

511-4446-10 NR2014821 Bilaga A

Naturreservatet Björnbergsbranten

Avgränsning, markslag och information

Skala 1:10 000

© Copyright Lantmäteriet 2011. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

0 0,5 kilometer

N